

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд за придобиване на
образователната и научна степен "Доктор"

Професионално направление **5.7. Архитектура, строителство и геодезия**;
докторска програма: **Техника на безопасността на труда и противопожарна
техника**; автор на дисертационния труд: **Акън Нурал**, тема на дисертационния труд:
Анализ на безопасността на работното място в галваничното производство

Изготвил становището: **проф. д-р Борислав Георгиев Ангелов,**
Русенски университет „Ангел Кънчев“

1. Актуалност на разработения дисертационен труд

В рамките на проведеното дисертационно изследване е установено, че работата по осигуряване на безопасността на труда в сектора на галваничното производство в Република Турция не е на необходимото ниво. Чрез анкетно проучване са определени основните фактори, водещи до появата на трудови злополуки и професионални заболявания в сектора и е предложен модел за оценка на риска и управление на галваничното производство, който е насочен към намаляване на трудовия травматизъм. Краткият анализ на съдържанието на изследването дава основание да се отбележи, че то безспорно има дисертационен характер, а получените резултати имат висок потенциал за внедряване в практиката.

2. Кратка аналитична характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е разположен върху 143 страници и се състои от въведение, пет основни глави, заключение и списък на използваната литература със 79 заглавия на турски и английски език. Основното съдържание на дисертационния труд е публикувано в 2 доклада на английски език, изнесени на Международната научна конференция „Архитектура и строителство“ във Варна през 2015 и 2016 г. За по-доброто систематизиране на материала са използвани 17 графични изображения и 23 таблици.

В рамките на въведението към дисертационното изследване е изяснено значението на създаването на безопасни условия на труд в сектора на галваничното производство, който се характеризира с висока вероятност от появата на трудови злополуки и професионални заболявания. Върху тази основа е формулирана и изследователска теза – *да се изгради стратегия, чрез норми и основни правила, за създаване на безопасни условия на труд и превенция на трудовите злополуки в сектор галванизация.*

Във втора глава е направен анализ на процеса на галванизация и са изяснени основните фактори, водещи да появата на трудовия травматизъм в сектора. Резултатите от анализа показват, че са налице редица нерешени проблеми по създаването на безопасни условия на труд в галваничното производство на Република Турция.

В трета глава е поместена методиката на извършеното анкетно проучване и получените резултати. В проучването са участвали осем фирми (с общо 96 респонденти), позиционирани в района на гр. Истамбул, които имат цехове или производствени участъци за галванизация на детайли,. Чрез анкетното проучване е установено в каква степен защитата от трудови злополуки и професионални заболявания е изведена на нивото на фирмена политика и е оценена степента на влияние на отделните рискови фактори върху изследваните процеси във всяка една от включените в изследването фирми.

В четвърта глава е поместен анализа на резултатите от проведеното анкетно проучване. В резултат на анализа е доказана достоверността на петте работни хипотези, издигнати в началото на анкетното проучване.

Въз основа на извършения анализ е предложен модел за оценка на риска и управление на галваничното производство, насочен към намаляване на трудовия травматизъм, съдържанието на който е изяснено в пета глава.

От кратката аналитична характеристика на дисертационния труд се вижда, че той представлява завършено самостоятелно научно изследване, което има своите безспорни приноси в научно и приложно отношение.

3. Приноси в дисертационния труд

В списъка с предложените от автора приноси са включени общо 6 приноса – съответно 3 с научно-приложен характер и също 3 с приложен характер.

Приноси с научно-приложен характер:

1. Чрез теоретично-приложен подход е създаден „модел на оценка и управление на галваничното производство за защита от трудови злополуки и професионални заболявания“ в този сектор на Република Турция.

2. Чрез систематични проучвания на опасните условия на труд са изведени факторите, които оказват съществено влияние на трудовите злополуки в галваничното производство.

3. За първи път е изяснено влиянието на технологичното и техническото оборудване(електрозахранване, вентилационни системи, пожарна и аварийна безопасност) върху трудовите злополуки и професионалните заболявания в галваничното производство.

Приноси с приложен характер:

1. На базата на собствено емпирично изследване е потвърдено значението на канцерогенните химически материали които оказват влияние на трудовите злополуки и професионални заболявания в галваничното производство.

2. Потвърдено е значението на информираността на работещите в галваничното производство и нивото на тяхната образованост за предотвратяване на трудовите злополуки и професионалните заболявания.

3. На базата на резултатите от проучването са изведени препоръки към фирмите за галванично производство за повишаване културата за безопасни условия на труд.

Въпреки някои мои резерви по отношение на редакционното оформяне считам, че приносите съответстват напълно на съдържанието и резултатите от извършеното изследване и следва да бъдат признати.

4. Препоръки и забележки към дисертационния труд.

Относно дефинираната изследователска теза в началото на изследването „*да се изгради стратегия, чрез норми и основни правила, за създаване на безопасни условия*“

на труд и превенция на трудовите злополуки в сектор галванизация“ и предложения в резултат на изследването „модел на оценка и управление на галваничното производство за защита от трудови злополуки и професионални заболявания“ ще си позволя да направя следния коментар. Създаването на стратегия изисква дефиниране на дългосрочни цели, стратегическо планиране и ресурсно осигуряване на процеса по постигане на поставените цели. От тази гледна точка е необходимо да се уточни, че създаденият в резултат на изследването модел може да послужи като основа, върху която да се изгради цялостна стратегия за създаване на безопасни условия на труд и превенция на трудовите злополуки в сектор галванизация в Република Турция.

Считам, че направеният от мен коментар има доуточняващ характер и не подлага на съмнение актуалността на извършеното изследване и неговата научна и приложна стойност.

5. Заключение

Предложеният ми за изготвяне на становище дисертационен труд отговаря напълно на изискванията на действащата към момента нормативна уредба за развитие на академичния състав в Република България. Поставената цел и задачи пред научното изследване са изпълнени успешно.

Въз основа на направените заключения си позволявам да препоръчам на **Уважаемото научно жури** да присъди образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност **Техника на безопасността на труда и противопожарна техника** от професионално направление **5.7. Архитектура, строителство и геодезия** на **Акън Нурал**.

17.10.2018 г.

Изготвил становището: проф. д-р Борислав Ангелов